

The first part of the paper discusses the importance of the study of the history of the United States. It is argued that the study of the history of the United States is essential for a full understanding of the country and its people. The second part of the paper discusses the importance of the study of the history of the world. It is argued that the study of the history of the world is essential for a full understanding of the world and its people. The third part of the paper discusses the importance of the study of the history of the United States and the world. It is argued that the study of the history of the United States and the world is essential for a full understanding of the United States and the world.

ÉMILE ZOLA • Meyhane

© 2016 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM
2016-2022, İstanbul (4 baskı)

L'Assommoir

Bu çevirinin yayın hakkı Sâmih Tiryakioğlu'nun temsilcisi
Telif Hakları ONK Ajans Ltd. Şti.'den devralınmıştır.

© Önsöz: Harry Levin, "Experience and Experiment",
The Gates of Horn, Oxford University Press, 1963

© Sonsöz: Robert Lethbridge, "A Visit to the Louvre: L'Assommoir Revisited",
Modern Language Review, cilt 87, sayı 1, Ocak 1992

İletişim Yayınları 2381 • İletişim Klasikleri 105

ISBN-13: 978-975-05-3951-0

© 2026 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 2. BASIM

1. Baskı 2026, İstanbul

DİZİ YAYIN YÖNETMENİ Murat Belge

YAYINA HAZIRLAYANLAR Güneş Akkor, Barış Özkul, Emrah Serdan

KAPAK Suat Aysu

KAPAK RESMİ Pierre-Auguste Renoir, "Bal du moulin de la Galette", 1876

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Berfin İnan

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44870

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No. 6/41

Bağcılar 34218 İstanbul · Tel: 212.445 32 38

CİLT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No. 6

Bağcılar 34218 İstanbul · Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

ÉMILE ZOLA
Meyhane
L'assommoir

FRANSIZCADAN ÇEVİREN
Sâmiḥ Tiryakioğlu

YAZARIN KİTABA DAİR YAZISI,
HARRY LEVIN'İN ÖNSÖZÜ
VE ROBERT LETHBRIDGE'İN SONSÖZÜYLE

ÉMILE ÉDOUARD CHARLES ANTOINE ZOLA 2 Nisan 1840 tarihinde Paris'te dünyaya geldi. Babası Venedik göçmeni mühendis François Zola, annesi Fransız Émilie Aubert'di. Zola, babasının bir kanal ve baraj inşa ettiği Aix-en-Provence'ta büyüdü. Bu yer yazarın Rougon-Macquart romanlarındaki "Plassans" kasabasına ilham kaynağı olacaktı. Babası François, Zola yedi yaşındayken aniden hayatını kaybetti. Collège Bourbon'a yatılı olarak giren Zola, burada Jean-Baptistin Baille ve empresyonizmin babalarından Paul Cézanne ile arkadaş oldu. Üç kafadar, okulda "les trois inséparables" (ayrılmaz üçlü) adıyla biliniyordu. 1858 yılında annesiyle Paris'e taşınan Zola, ailenin tanıdıkları sayesinde Lycée Saint-Louis'ye girdiyse de, bakaloryasını vermekte iki kere başarısız oldu. Paris rihtimindeki vergi dairesinde mübeyyizliği denedi; iki ay sonra bırakarak Quartier Latin'de yazarlıkla uğraşmaya başladı. 1862'de yeni kurulan Hachette yayınevine yükleme memuru olarak girdi. Burada birbiri ardına terfiler aldı ve yayınevinin tanıtımlarından sorumlu kişi haline geldi. 1866 yılında buradan ayrılarak sadece yazarlık yapmaya karar verdi. Bu sırada ilk öykü derlemesi *Contes à Ninon* (Ninon'a Öyküler) ve ilk romanı *Claude'un İtirafı* yayımlanmıştı. 1867 yılında *Thérèse Raquin*'i yayımladı. 1871 yılında Zola edebiyatında bir dönüm noktası olan, Fransa'nın yakın tarihini çeşitli karakterler, sınıflar ve çevreler üzerinden izleyen Rougon-Macquart dizisinin ilk romanını kaleme aldı. 1877 yılında yazdığı, işçi sınıfında alkolizmi masaya yatırdığı *Meyhane* ile edebi şöhret ve varlık elde etti, ailesiyle Rue de Boulogne'da bir apartman dairesine taşındı. Dizinin diğer önemli romanları arasında *Germinal* (1885), *Şaheser* (1886) ve *Toprak* (1887) bulunur. 1893'te tamamladığı diziden sonra yazdığı eserleri aynı ilgiyi görmemişse de, Dreyfus Olayı sırasında kaleme aldığı "Suçluyorum!" ile Fransa'yı salladı. 1870 yılında evlenen Zola, ailenin biçki-dikiş işlerini yapan Jeanne Rozerot'yla ilişki yaşadı ve çocuk sahibi oldu. 29 Eylül 1902'de yatak odasındaki ocağın bacasının tıkanması sonucu karbonmonoksit zehirlenmesi geçirerek öldü. Ölümünde Dreyfus düşmanlarının parmağı olduğunu düşünenler vardır. Paris'te Cimetière Montmartre'da yapılan cenazesine elli bin kişilik bir kalabalık katılmış, naaşı 1908 yılında Panthéon'a taşınmıştır. Anatole France, cenazesinde Émile Zola için "İnsan bilincinde evrensel bir anı teşkil ediyordu," demiştir.

İÇİNDEKİLER

ROMANA DAİR GÖRSELLER.....	7
KRONOLOJİ	15
ÖNSÖZ	
ZOLA: DENEYİM VE DENEY / HARRY LEVIN	31

Meyhane

SONSÖZ	
LOUVRE'A BİR ZİYARET: MEYHANE'YE DÖNÜŞ /	
ROBERT LETHBRIDGE.....	527

Meyhane'nin
1877 tarihli baskısının ve
resimli ilk baskısının kapakları.

Meyhane

Yazarın Önsözü

Rougan-Macquart dizisi yirmi kadar romandan oluşacak. Bu dizinin ana tasarımı 1869'dan beri hazırlanmıştır; çok düzenli bir çalışmayla uyguluyorum bu tasarımı. Sıra *Meyhane*'ye gelince onu yazdım, amaçlarımdan sapmadan ötekilerini de yazmak istiyorum. Benim gücüm buradan geliyor. Bir amacım var, ona varmaya çalışıyorum.

Meyhane bir gazetede yayımlandığında ağır eleştiriler, acımasız saldırılara uğradı. Yazar olarak benimsediğim amaçları yeri gelmişken kısaca anlatmam gerekli mi? Yoksul kenar mahallelerinin kokuşmuş yaşamında bir işçi ailesinin, bir yazgı olan çöküşünü çizmek istedim. İçkinin, aylıklığın sonu, aile bağlarının çözülmesine, fuhuşa, dürüstlük duygusunun yitirilmesine ve ölüme varıyor. Yalnızca eylemsel bir ahlâk dersi olabilir bu kitap.

Meyhane, yapıtlarım arasında hiç kuşkusuz en dürüst olanıdır. Genellikle daha da derin yaraları deşmek istemişimdir. Ama nedense biçiminden dolayı bir kaygı yarattı. Kullandığım sözcüklerle ilgilenildi. Halkın kullandığı sözcükleri toparlamam, bunlara işlenmiş bir biçim vermem suç sayıldı. Evet, bütün suç biçimde! Aydın insanlar, bu dilin sözlüklerini inceliyorlar, yeni ve zengin olanaklarından yararlanmak istiyorlar. Yine de tarihsel ve toplumsal olarak önem taşıyan dilsel bir yaratı olduğunu fark edemediler.

Kendimi savunduğum sanılmasın. Beni savunacak olan yapıtımdır. Yapıtım gerçeğin kendisidir. Halkı anlatan, yalanlar barındırmayan bir roman. Ama onu okuyunca halkın bir bütün olarak kötü olduğu düşüncesine varılmasın. Çünkü benim kişilerim eğitimsizliğin, içinde bulundukları acımasız koşulların, yoksullukların bozduğu, yıprattığı insanlardır; kötü olan onlar değildir. Yalnız, kişiliğime, yapıtıma yöneltilen eleştiri ve saygısızlık örneği olan saldırıları kabullenmeden önce, romanlarımı gerçekten anlamak gerekir. Ah! İnsanları uyutmak için uydurulan masalın benim dostlarımı nasıl güldürdüğünü, o barbar romancının aslında inzivaya çekilmiş ağırbaşlı bir burjuva, bir ilim ve sanat adamı olduğunu ve tek tutkusunun geride unutulmaz bir eser bırakmak olduğunu bilselerdi... Söylentilerin bir tekini bile yalanlamıyorum, çalışmamı sürdürüyorum; bu anlayışsızlıkların içinde, beni anlaması için zamana ve insanların iyi niyetine güvenim sonsuz.

ÉMILE ZOLA
Paris, 1 Ocak 1877

Gervaise, Lantier'yi sabahın ikisine dek beklemişti. Sonra, serin havada açık pencerenin önünde gecelikte durduğu için tir tir titreyerek, karyolanın üzerine enlemesine uzanıp uyuyakalmıştı. Her yanı ateş gibi yanıyordu, yanakları gözyaşlarıyla ıslaktı. Yemeklerini Veau à deux têtes lokantasında yiyorlardı. Yalnız, bir haftadan beri Lantier, lokantadan çıktıkları zaman Gervaise'i çocuklarla birlikte yatmaya gönderip, gece geç vakit çıkageliyor, "İş aradım da..." diyordu. O akşam da genç kadın yine Lantier'nin dönüşünü gözetlerken onun Grand-Balcon adındaki müzikli gazinoya girdiğini görür gibi olmuştu. Gazinonun pırıl pırıl aydınlık on penceresinden dökülen ışıklar, dış caddenin kara şeridini, sanki yangın varmış gibi aydınlatıyordu. Gervaise, Lantier'nin peşisıra da Adèle'in yürümekte olduğunu görmüştü. Bu Adèle maden cilacıydı, onların yemek yediği lokantaya o da geliyordu. Şimdi ise beş altı adım geriden yürümekteydi. Ellerini iki yanına sarkıtmıştı. Kapıdaki karpuz lambaların çiğ ışığı altından Lantier ile birlikte geçmemek için, onun kolunu hemen bırakmış gibi bir hali vardı.

Gervaise saat beşe doğru uyandığı zaman kaskatı kesilmişti, beli ağrıyordu. Hıçkırma hıçkırma ağlamaya başladı. Lantier hâlâ gelmemişti. İlk kez geceyi dışarıda geçiriyordu. Tavana iple asılı bir demir çubuktan soluk bir bez parçası sarkıyordu. Gervaise onun

altında, karyolanın kıyısına oturdu. Beri yandan da, yaşlarla perdelenmiş gözlerini darmadağın, odanın içinde ağır ağır dolaştırıyordu. Odada cevizden yapılmış, bir gözü eksik bir konsolla üç hasır iskemle, bir de yağlı masa vardı. Masanın üstünde çatlak bir su ibriği duruyordu. Odaya çocuklar için de demir bir karyola konulmuştu. Bu karyola konsolun önünü kapatıyor, odanın da üçte ikisini kaplıyordu. Gervaise ile Lantier'nin bavulları bir köşede açık durmaktaydı. Bavulun iki yanındaki gözler boştu. Dişinde, kirli gömleklerle çorapların altında eski bir erkek şapkası görülmekteydi. Duvarlarda, iskemlelerin arkalıklarında delik deşik bir atkı, çamur içinde bir pantolon gibi şeyler sürünüyordu. Sata sata bunlar kalmıştı, çünkü hiçbir eskici almıyordu bunları. Ocağın üzerinde, birbirleriyle eş olmayan iki teneke şamdanın arasında, Rehin Sandığı'nın açık pembe renkli makbuzlarından oluşan bir tomar vardı. Burası otelin en iyi odasıydı. Birinci katıydı, caddeye bakıyordu.

Beri yanda da, iki çocuk aynı yastığa yan yana yatmışlar, uyuyorlardı. Sekiz yaşında olan Claude ellerini yorgandan dışarıya çıkarmış, ağır ağır soluk alıyordu. Henüz dört yaşında olan Étienne ise bir kolunu ağabeyinin boynuna dolamış, uykusunun arasında gülümsüyordu. Gervaise, yaşlı gözleri çocukların üzerinde durduğu zaman, yeniden hıçkırmaya başladı. Kopardığı hafif çığlıklar duyulmasın diye, ağzına mendilini kapadı. Yere düşen terliklerini giymeyi bile akıl etmeksizin, yalınayak yine pencerenin önüne gidip geceki gibi beklemeye, “Lantier nerede acaba?” diye kendi kendine sorarak uzaklara, kaldırımlara bakmaya başladı.

Otel, Boulevard de la Chapelle'de, Barrière Poissonnière'in solumundaydı. İki katlı, harap bir binaydı. İkinci katına dek koyu kırmızıya boyanmıştı. Penceresindeki panjurlar yağmurdan kararıp çürümüşü. İki pencerenin arasında, camları çatlamış bir fenerin üstünde, “Boncœur Oteli, sahibi: Marsoullier” sözcükleri okunmaktaydı. Sarı boyayla, iri harflerle yazılmış olan bu sözcüklerin bazı parçaları, çürüyüp dökülen sıvayla birlikte kaybolmuştu. Fener ileriye görmesine engel olduğu için, Gervaise ayaklarının ucuna basıp yükseliyordu. Mendili hep ağzına dayalı tutmaktay-

dı. Sağa, Rochechouart Caddesi'nden yana bakmaktaydı. Burada, bellerinde kanlı önlükleriyle kasaplar, mezbananın önünde beklemekteydiler; serin rüzgâr, kesilen hayvanlardan çıkan ağır, ekşi bir koyuyu zaman zaman ona kadar getiriyordu. Gervaise bazen de sol yana bakıyor, o zaman şerit gibi uzayıp giden bir cadde görüyordu. Bu cadde hemen hemen karşıda, o sıralarda henüz yapılmakta olan Lariboisière Hastanesi'nin oluşturduğu beyaz yığının hizasına kadar ulaşmaktaydı. Genç kadın ufkun bir ucundan öbür ucuna kadar, bütün Oktrua Duvarı'nın^{1*} kenarlarına göz gezdirdi. Bazı geceler bu duvarın arkasından, adam boğazlıyorlarmış gibi çığlıklar duyduğu olurdu. Kuytu köşelere, loş yerlere de göz atıyordu. Buraları nem ve atılan çöpler yüzünden kapkaraydı. Gervaise oralarda, Lantier'nin karnı bıçakla delik deşik halde ölüsüne rastlamaktan korkuyordu. Kenti bir çöl şeridiyle saran bu kurşuni, bitmez tükenmez duvardan daha ilerilere baktığı zaman büyük bir ışık görüyordu. Doğan güneşin ışığıydı bu, daha şimdiden de Paris o her zamanki uğultusuyla çınlamaya başlamıştı. Yalnız, Gervaise dönüp dolaşıp gözlerini yine Barrière Poissonnière'e dikiliyordu. Başını uzatarak oktrua vergisi tahsil-darlarının oturdukları iki basık kulübenin arasından boyuna akıp giden insan, hayvan, araba kalabalığını seyrederken neredeyse sersemliyordu. Bu kalabalık Montmartre ve Chapelle tara-fındaki yokuşlardan inmekteydi. Kalabalık, bir sürü gibi ayak sesleri çıkarmaktaydı. Bazen birden durunca hemen caddenin üzerine yayılıveriyordu. İşlerine gitmekte olan işçilerin bitmez tükenmez geçiydi bu. Sırtlarında aletleri, koltuklarının altında ekmekleri vardı. Kalabalık boyuna Paris'in içine dalıyor, durmadan kentin içine yayılıp kayboluyordu. Gervaise bu kalabalık arasında Lantier'yi tanıır gibi olunca, düşmeyi göze alarak, pence-reden daha çok sarkıyordu. Sonra da üzüntüsünü içine itmek is-termiş gibi, mendilini daha güçlü olarak ağzına bastırıyordu.

Arkasında genç, neşeli bir ses duyarak pencerenin önünden ayrıldı.

1 Paris'e giren bazı maddelerden 1947 yılına değin "octroi" (oktrua) adıyla bir vergi alınırdı. Onun için kentin etrafında çepeçevre duvar vardı. Mal getirenler Paris'e belirli kapılardan, bu vergiyi ödedikten sonra giderlerdi – ç.n.

Birisi, “Kocan gelmedi mi yine Bayan Lantier?” diye soruyordu. Gervaise gülümsemeye çalışarak, “Hayır Mösyö Coupeau,” dedi. Mösyö Coupeau tenekeciydi. Yapılara çinko döküyor, yağmur olukları, yağmur boruları yapıyordu. Otelin tavanarasında on franklık küçük bir odada oturmaktaydı. Çantasını omuzuna takmıştı. Kapının üstünde anahtarı görünce de dostça içeriye girivermişti.

“Şimdi hastane inşaatında çalışıyorum artık,” diye ekledi. “Mayıs ayı çok hoş başladı değil mi? Yalnız, bu sabah hava biraz serince.”

Beri yandan da Gervaise’in yaşlarla kızarmış yüzüne bakıyordu. Yatağın bozulmamış olduğunu görünce ağır ağır başını salladı. Sonra çocukların yatağının yanına dek geldi. Yavrucaklar, melek gibi pembe pembe yüzleriyle, hâlâ uyuyorlardı.

Coupeau sesini alçaltarak, “Kocan uslu oturmuyor galiba; ama üzülme Madam Lantier,” dedi. “Politikayla pek fazla uğraşiyor. Geçen gün Eugène Sue’ye pey vermişlerdi ya hani? ‘İyi adamdır,’ diyorlardı onun için. İşte o zaman kocan deliye dönmüştü. Belki de yine eşi dostuyla buluşup Bonaparte denen o rezil herifi çekirtmekle geçirmiştir geceyi.”

Gervaise kendini zorlayarak, “Hayır, hayır, pek öyle değil,” diye mırıldandı. “Lantier’nin nerede olduğunu biliyorum ben... Ne yaparsın, bizim de herkes gibi dertlerimiz var!”

Coupeau bu yalanı yutmadığını anlatmak için göz kırptı.

“Dışarıya çıkmak istemiyorsan gidip sütü ben getireyim,” dedi. “Unutma bak, başın sıkışırsa hemen bana gel. Güzel, iyi bir kadınsın sen çünkü.”

Sonra çıkıp gitti. O uzaklaşınca Gervaise hemen yine pencerenin önüne geldi.

Oktrua Duvarı’nda, sabahın ayazında hep aynı sürünün ayak sesleri sürüp gidiyordu. Çilingirleri mavi ceketlerinden, duvarcılarını beyaz tulumlarından, boyacıları altlarından uzun gömleklerinin etekleri sarkan paltolarından tanımak olasıydı. Uzaktan bakılınca bu kalabalığın sıra gibi silik, donuk bir hali vardı. Yalnız, üstün renkler soluk maviyle kirli kurşuniydi. Zaman zaman bir işçi durup sönen piposunu yakıyor, beri yandan da ötekiler boyuna yürüyorlardı. Hiçbiri gülmüyor, hiçbiri yanındaki arkadaşıyla konuş-

muyordu. Yanakları toprak rengiydi. Yüzleri Paris'e dönüktü. Paris kenti de Faubourg-Poissonnière Sokağı'nı tıpkı bir ağız gibi ardına kadar açmış, bunları bir bir yutuyordu. Barière Poissonnière'in iki köşesindeki meyhanelerin önüne gelince, bu işçiler adımlarını yavaşlatıyorlardı. Meyhaneler yeni açılmaktaydı. Adamlar içeriye girmeden kaldırımın kıyısında, Paris'e doğru yan yan bakıyorlardı. Daha şimdiden, o gün çalışmamaya niyetlenmiş gibiydiler. Tezgâhların önünde öbek öbek toplananlar birbirlerine içki ısmarlıyorlar; işi gücü unutup orada dikilerek salonları dolduruyorlardı.

Gervaise şimdi sokağın solundaki Colombe Baba'nın meyhanesini gözlüyordu. Orada Lantier'yi görür gibi olmuştı galiba. Tam o sırada önu önlüklü, başı açık, şişman bir kadın sokağın ortasından ona seslendi:

"Ne o Madam Lantier, bu sabah pek erken kalkmışsın bakıyorum!"

Gervaise eğildi:

"Vay, sen misin Madam Boche?" dedi. "Bugün çok işim var da!"

"E, ne yaparsın! İş dediğin kendi kendine görülmez ki!"

Sonra pencereden kaldırıma bir konuşmadır başladı. Madam Boche, Veau à deux têtes lokantasının üstünde bulunan büyük apartmanın kapıcısıydı. Bu lokantadaki erkekler arasında yalnız başına yemek yemek zorunda kalmamak için Gervaise birkaç kez onun odasında oturarak Lantier'yi beklemişti.

Kapıcı kadın, "Şuraya, Kömürcü Sokağı'na kadar gideceğim," dedi. "Bizimki memurun redingotunu onarmıştı da, adam parayı bir türlü vermedi. Gidip yataktan kalkmadan yakalayayım onu da parayı alayım diyorum."

Sonra, kiracıların birinden söz açtı. Bir adam bir gün önce eve bir kadın getirmiş, sabahın üçüne kadar öteki kiracıların uykusunu kaçırmıştı. Kapıcı kadın bir yandan böyle gevezelik ederken, öbür yandan da genç kadının yüzüne derin bir merakla bakıyordu. Birdenbire, "Mösyö Lantier hâlâ kalkmadı demek?" diye sordu.

Gervaise, "Evet, uyuyor," dedi ama kızarmaktan da kendini alamadı.

Madam Boche genç kadının gözlerinin yeniden yaşardığını gördü. Herhalde bu yanıtı inanmış olacak ki, "Erkek milleti değil mi,

hepsi de tembeldir,” diye söylene söylene uzaklaşmaya başladığı sırada birden geri gelerek, “Çamaşırhaneye bu sabah gideceksin değıl mi?..” diye seslendi. “Ben de birkaç parça  teberi yıkayacağım da... Sana yanımda yer ayırırım, biraz konuşuruz olmaz mı?”

Sonra birden sevecenlikle, “İyi ama pencerenin önünde durmasan iyi edersin yavrum,” dedi. “Hasta olursun sonra. Yüzün mosmor olmuş, baksana!”

Gervaise yine de, sekize kadar tam iki saat, pencerenin önünde öylece dikilip durdu. Yokuştan inmekte olan g mlekl  işçi kalabalığının arkası kesilmişti; yalnız geç kalmış olan tek tük birkaç kişi geniş adımlarla yürüyerek kapıdan kente giriyorlardı. Meyhanelerde aynı adamlar tezg h başlarında durmuşlar, içmeye, öksürmeye, tükürmeye devam ediyorlardı. Erkek işçilerden sonra şimdi de kadın işçiler geçmeye başlamıştı. Bunlar da cilacılar, di iş iler,    ek ilerdi. Vücutlarını sımsıkı saran ince urbalar giymişler, dış caddelerde² ilerliyorlardı.   er, dörder bir arada y r mekteydiler. Ateşli ateşli konuşuyorlar, bazen küçük kakhahalar kopararak, parıldıyan gözlerle, çevrelerine bakınıyorlardı. Bazen de bir tek işçi kadının yalnız başına geldiğı görülüyordu. Yüzü solgun ve ciddiye. Oktrua Duvarı boyunca ilerliyor, yerdeki pisliklere basmamak için sağı sola sapıyordu. Derken memurlar geçmeye başlıyorlardı. Isınmak için parmaklarına  fl yorlar; bir yandan yürürken öbür yandan da ellerindeki küçük francalaları yiyorlardı. İçlerinde giysileri boylarına kısa gelen, altları çürük, uykudan mahmurlaşmış gözlü sıska delikanlılar, tıpış tıpış yürüyen ufak tefek yaşlılar vardı. Kalem odalarında geçirdikleri saatler yüzünden solgun yüzleri yıpranmış olan bu yaşlılar, yürüyüşlerini saniyesi saniyesine ayarlamak için, arada bir saatlerine bakıyorlardı. Sonra caddeler her sabahki durgun halini aldı. Çevredeki mülk sahipleri güneşte geziniyorlar; kirli eteklikler giymiş, başları açık anneler, kucaklarında kundak çocuklarını sallıyorlar, bunları caddedeki sıralar üzerine yatırarak altlarını değıştiriyorlardı. Beri yandan da bir sürü hırpani, sümüklü  ocuk bağırarak, g l ş p ağılaşarak itieşip kakışıyor, yerlerde sürünüyordu. İş e o anda Gervaise birden umutsuzluğı d ş . Kaygıdan başı döndü,

2 Oktrua Duvarı'nın dışında kalan caddeler –  .n.

soluğu kesilir gibi oldu. Her şey bitmiş gibi geliyordu ona, çok uzun zamanlar geçmişti de Lantier artık hiç gelmeyecekti sanki. Dalgın gözlerle eski mezbaha binalarından yeni yapılmakta olan hastaneye kadar her yana bakıyordu. İçlerinde bir sürü hayvan öldürüldüğü, bunlardan ağır ağır kokular çıktığı için, mezbaha binaları simsiyahtı. Hastane ise yeniydi, beyazdı; sıra sıra pence-relerin canını alacaktı. Gervaise'in karşısında, Oktrua Duvarı'nın ardında da gökyüzü ıslıl ıslıldı. Koca Paris uyanırken güneş de gittikçe yükseliyor, gözleri kamaştırıyordu.

Gervaise bir iskemleye oturmuş, ellerini öylece koyuvermişti. Artık ağlamıyordu. Tam o sırada Lantier sakın bir tavırla içeriye girdi.

Gervaise, "Geldin mi? Geldin mi?" diye bağırarak onun boynuna sarılmak istedi.

Lantier, "Geldim işte, ne var yani?" dedi. "Saçmalıklarına yine başlamazsın umarım."

Beri yandan da kadını itip kendinden uzaklaştırmıştı. Sonra öfkeli bir hareketle siyah fötr şapkasını kaldırdığı gibi konsolun üstüne fırlattı. Yirmi altı yaşında, ufak tefek, çok esmer bir delikanlıydı. Güzel bir yüzü, ince bıyıkları vardı. Elinin makineleşmiş bir hareketiyle durmadan bıyıklarını kıvırıyordu. Sırtında bir işçi gömleğiyle beli dar, lekeli bir redingot vardı. Çok bir güney ağzıyla konuşmaktaydı.

Gervaise yine iskemleye oturmuştu. Kesik kesik, alçak sesle sızlanıyordu.

"Bütün gece uyuyamadım... Sana bir kötülük yaptılar sandım... Nereye gittin kuzum? Geceyi nerede geçirdin? Tanrı aşkına yine başlama, deli olurum yoksa... Söyle bakayım Auguste, nereye gittin, ha?"

Auguste Lantier omuzlarını silkerek, "Bir işim vardı," dedi. "Saat sekizde Glacière'e, şapka fabrikası açacak bir arkadaşı görmeye gittim. Geç kalmıştım. Dönecek yerde onda kalayım dedim... Sonra bak, ben öyle fazla baskı altına girmekten de hoşlanmam, anladın mı? Onun için, kafamı ütüleme!"

Kadıncağzı yine ağlamaya başladı. Lantier'nin bağırıp çağırması sandalyeleri iterek yaptığı sert hareketler çocukları uyandırmıştı.